

VERKTYG

*****
STÄLLSKRUVEN

NR 1 APRIL 1984

ansvarig utgivare
Bengt Carlsson

*****
En sida av VD:

Som ni redan sett av vår bokslutskommuniké och även kunnat läsa i dagspressen är det betydligt ljusare för oss nu och det är roligare att skriva den här sidan i april 84 än det var i april 83.

Lanseringen av årets stora nyhet Ergo-skiftnycklen, som skedde på Köln-mässan i februari, har väckt stort intresse hos våra exportmarknader. Under april månad sker presentation och införsäljning i Sverige. Det är bäddat för framgång. Inleveranserna till central-lagret sker nu i en sådan omfattning, att jag tror att vi kommer att hänga med bra vad gäller utleveranserna till kunder.

På grund av en försäljning som ligger en bra bit över budget under perioden november-mars samt svårigheter med uppstarten av vårt nya datasystem har vår leveransservice för några av våra produkter försämrats.

Jag vet, att det pågår många goda insatser för att förbättra vår leveransförmåga och det känns skönt. Vi togs "lite på sängen", och det är svårt att få igång hjulen för fullt igen efter de senaste årens låga aktivitet. Jag tror, att det kommer att ta fram till semestern innan vi når den leveransförmåga som våra kunder kräver.

En god leveransförmåga betyder inte ett stort lager utan ett lager av "rätt" produkter. På denna punkt pågår också förbättringar.

Som ni säkert redan vet är vi igång med att renovera vår matsal. Sista veckan i april och första veckan i maj kan innebära svårigheter vad gäller att serva våra matgäster, men vi hoppas ni överser med detta med tanke på att vi får en fräsch, ljus och framför allt "ljudriktig" matsal sedan.

Vi genomför just nu ett projekt att modernisera vårt centrallager. Tyvärr har golvet visat sig vara bristfälligt, varför en förbättring måste ske. Projektet skall vara klart före semestern.

Låt oss hoppas på fortsatta säljframgångar för "ökningar" är mycket trevligare problem än "minskningar".

DEN HÄR RUBRIKEN KOMMER VI ATT MÖTAS
AV I OLIKA SAMMANHANG

Säljets år 84

Det handlar om en annorlunda säljtävling
för samtliga bolag i koncernen.

Vi fick alla detaljer och regler just
vid Ställkruvens tryckning, varför
vi ber att få återkomma till detta
längre fram.

BÄST NÄR DET GÄLLER!

Den 21 februari lät vi täckelsen falla och den sista tidens hysch-hysch var över. Redan tidigt på morgonen infann sig de första gästerna till som vi sa "Skiftnyckelns Dag" men som i inbjudningarna benämndes som Symposium för Järn- och maskinfackhandeln. Bland våra inbjudna gäster fanns representanter för Nordens fyra länder, våra egna chefer i respektive land samt föredragshållare och några externa konsulter som arbetar ihop med Bahco Verktyg. Även press från de olika länderna fanns på plats.

Christina klar att välkomna gästerna.

Bengt Carlsson inledde dagen med att ge en kort information om vad som skulle hända och hälsade alla välkomna.

Bengt sa sedan i sitt anförande, att syftet med dagen från Verktygs sida var att vi ville visa våra gäster, som är de viktigaste relationerna till företaget inom marknaden Järn- och Maskinfackhandeln hur vi vill utveckla våra produkter för att bli attraktiva på marknaden och bli ett lönsamt sortiment för distributionsleden.

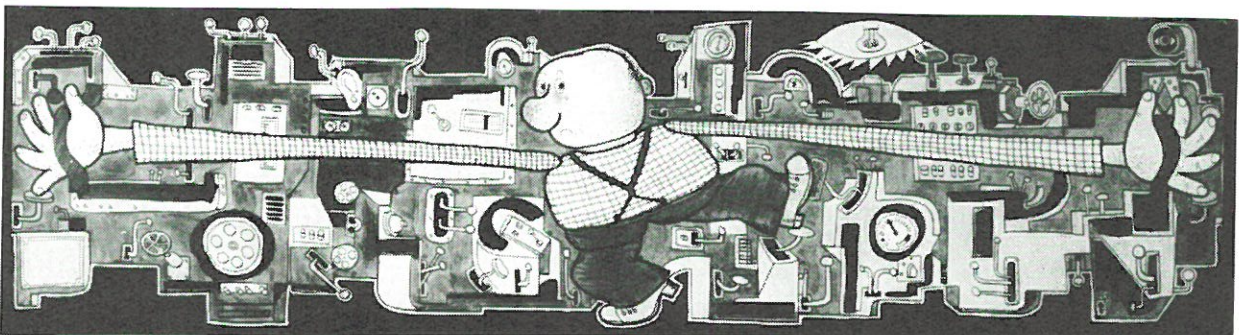
Bengt Carlsson framhöll att man idag talar mycket om produktutveckling och man kanske frågar sig

vad det egentligen innebär. Man talar om livscyklar för en produkt. En datamaskin t ex har kanske en livscykel på ett - två år. För några år sedan sa man, att en livscykel på en verkstadsprodukt var ca fem år. Bilar - där är den mycket kort - ett år - kanske två års livscykel.

Vad säger man då om vår produkt? En livscykel på nästan 90 år! Funktionellt sett är den likadan som den var när den utvecklades. Den har designmässigt förändrats och förbättrats, men den har haft en väldigt lång livscykel. Handverktyg är en konservativ bransch. Det ligger lång tradition och erfarenhet i verktyg. Det betyder att branschen är avvaktande för nymodigheter! Men det hindrar inte oss från att tro på att vi måste produktutveckla. Vi måste våga! Vi måste vara bäst! BÄST NÄR DET GÄLLER!

Bengt fortsatte sedan med information om hur företaget arbetar, vilka problem som vi haft men sa, att vi börjar nu se en ljusning under 84.

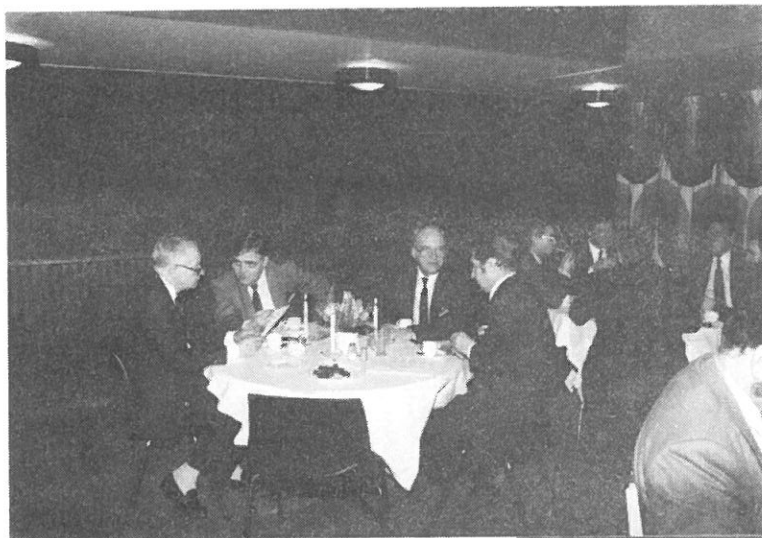
Därefter tog Olle Bobjer vid och berättade om ämnet grundläggande ergonomi. Olle Bobjer sa, att när arbetet går lätt att överblicka och när konsekvenserna av felaktigt handlande inte är ödesdigra behövs inget ergonomiskt tänkande vid produktutvecklingen men när den moderna industriarbetaren medverkar i hela processen, där enstaka felgrepp får vittgående konsekvenser då fordras det detaljkunskap om människans förmåga och begränsningar. Bobjer hade en stor källa av kunskap att ösa ur och höll åhörarna bundna under cirka en timme.

Därefter höll vår egen Conny Jansson ett föredrag om tillämpad ergonomi. Nu fick också Conny det stora förtroendet att visa Världens Modernaste Skiftnyckel! **BAHCO ergo**

Sedan fick åhörarna bekanta sig med K E Thelning som berättade om val av stål och värmebehandling - en viktig bit i vår verksamhet.

Lunch i matsalen.

Efter lunch visades våra gäster runt i laboratorium och fabrik. Så följde en kort presskonferens och sedan var det dags igen för en ny föreläsning "Produkt- eller distributionsutveckling". Denna del av dagen avslutades sedan med en paneldiskussion.

På kvällen gavs middag i Expon för våra inbjudna gäster. För en kväll hade utställningslokalen ändrat utseende till festlokal och smyckats med blommor och grönt och Eva i matsalen hade lagat en utsökt måltid.

Vid en hastig blick över det festande middags-sällskapet suckade kvällens galareporter endast: "men, men, men - bara män, män, män. Iklädda kritstrecksrandigt och med dokumentportfölj!

"Många värdefulla
tankar och idéer
utbyttes denna dag.

Stig Birgerstam
från Järnia AB
och Bengt Carlsson.

Olle Blomqvist från
Finland i samspråk
med Bengt.

Bakom kulisserna ...

Den här dagen hade Verktyg egen rock-vaktmästare.

"Mätte det dröja tills dom hittar på nå't sånt här igen" tycks Bengt-Ola tänka.

Efter dagens aktiviteter packade vi för Köln-mässan.

"Och husmor hon rörde och rörde i sina grytor"

Eva ger instruktioner till kvällens personal.

Kökspersonalen pstar ut.

KÖLN ÄR VÄL VÄRT EN MÄSSA - vi tillåter oss denna travestering efter att ha tagit del av Gunnar Mångsbros intryck från besöket på årets Köln-mässa

---

Så här berättar Gunnar:

Om man tror att Bahco Verktyg är ensam om att tillverka och sälja handverktyg, så är verktygsmässan i Köln en nyttig upplevelse för att ändra på den uppfattningen.

Under några dagar i månadsskiftet februari/mars visade flertalet av världens verktygstillverkare upp sina alster vid vad som betecknas som världens största utställning för handverktyg. Där fanns utställare från Europa, Australien, USA och Asien - sammanlagt 1700 utställare från 32 länder fördelade över 60000 m². (Ytan motsvarar 10 "fullvuxna" fotbollsplaner).

Att finnas med på en mässa av detta slag är naturligtvis en nödvändighet om man vill vara aktivt verksam inom exportsidan, eftersom man här har kontakter med befintliga kunder och också möjligheter att knyta nya kontakter samtidigt som man får en överblick över konkurrenternas förehavanden.

Att enbart finnas med bland utställarna är naturligtvis ett mål i sig, men kanske inte tillräckligt. Det gäller också att aktivt ta till vara alla de möjligheter som ligger i att fånga de många potentiella kundernas uppmärksamhet och sedan göra något av den. Det är naturligtvis svårt att som "Bahcoit" vara objektiv i en bedömning av hur Bahco Verktyg framstod i konkurrensen med övriga utställare, men några faktorer som bidrog till att ge vårt företag och våra produkter extra uppmärksamhet var att vår monter var en av endast två som var uppbyggd i två våningar och därför syntes tydligare på längre håll än andra, när man svängde in på "Bahco-gatan". Vidare var våra representanter i montern klädda på ett enhetligt sätt, vilket gav ett både trevligt och seriöst intryck. Och sist men inte minst - Ergo-skiftnyckeln i jätteformat, som hela tiden snurrade runt med sin lysande mätskala mitt i montern. Den var förresten en av de få nyheterna som presenterades på mässan och kom därför att röna stor uppmärksamhet från såväl kunder och konkurrenter som den samlade fackpressen.

Ställskruven ställde frågan till några av dem som var där hur de upplevde mässan och Bahcos insatser på den.

Torsten Henriksson med stor erfarenhet av mässor över hela världen, såg så här på årets Kölnmessa och Bahcos insatser där:

"Det är främst tre saker som jag så här i en hast kan konstatera. För det första har Bahco ett gott namn i branschen internationellt. För det andra är konkurrensen mördande och för det tredje fanns mycket litet av nyheter på mässan. Man kan i det sammanhanget notera att vi blev väl uppmärksammade både med mycket folk i vår monter och av massmedia. Vår General Electric-representant från USA var t ex imponerad av hur mycket vi hade lyckats "åstadkomma med ett metallstycke"

(I did not realize how much you could do of a piece of metal).

Ett positivt gensvar kunde också avläsas hos våra agenter och våra dotterbolagsrepresentanter som fanns på plats.

Det är viktigt att man rätt utnyttjar mässor av det här slaget som ett marknadsföringsmedel och det tycker jag att vi lyckades bra med vad gäller inventering och bearbetning av våra kunder och kontakterna med fackpressen. Däremot ska vi försöka att till kommande mässor bättre utnyttja montern som kontaktpunkt för produktinformation till dotterbolag och agenter.

En annan sak som jag upplevde som positivt var att även andra än marknadsfolk fanns med från företaget. Det understryker den seriösa satsningen från företags sida."

Claes Claesgård har följande synpunkter på årets mässa:

"Man kan konstatera att det föreligger ett enormt utbud av verktyg och utbudet har inte avtagit från tidigare år i Köln. Snarare förefaller det som om antalet utställare ökar år från år. Jag vill dock påstå att vi hävdar oss väldigt väl med den inriktning företaget har. Ergo-satsningen har gett oss en nisch som är intressant och som särskiljer oss från de andra. Vi har en produktutveckling och kvalitet som hävdar sig väl i konkurrensen.

Jag har efter mässan hört från folk i branschen, att de ansåg att det egentligen bara var två riktiga nyheter som presenterades där. Den ena var Bosch's sladdlösa slagborrmaskin och den andra var Bahco's Ergo-skiftnyckel.

Det är viktigt för oss att vara med på mässan även av den anledningen att vi under dessa dagar får tillfälle att träffa våra kunder från runt om i världen. Det har blivit något av en naturlig träffpunkt på senare år. Dessutom tycker jag, att vi tog tillvara möjligheterna bättre i år med bl a en presskonferens.

Vad som möjligheten skulle kunna vara bättre är vår monters placering och det ska vi eftersträva till kommande år."

Conny Jansson:

"Som förstagångsbesökare slogs jag av den mängd verktyg som fanns samlade i mässhallarna. Efter första dagen kände jag mig ganska nedslagen när jag såg hur många konkurrenter inom området som egentligen finns. Det kändes först som ett massivt motstånd att försöka rå på alla dessa konkurrenter, men allteftersom tiden gick försvann missmodet.

Det vi håller på med inom Ergoprogrammet känns väldigt rätt. Visserligen finns det även andra som försöker föra in ergonomibegreppet i sina produkter, men det de i slutändan presenterar är ganska urvattnat. Det koncept som Bahco Verktyg satsat på har en substans och jag upplever att det vi har trots allt tillför något nytt till branschen även om förändringarna vid en ytlig betraktelse kan förefalla små. De förändringar som vi gjort med vår nya skiftnyckel framstod därför som en av de få nyheterna på denna väldiga mässa."

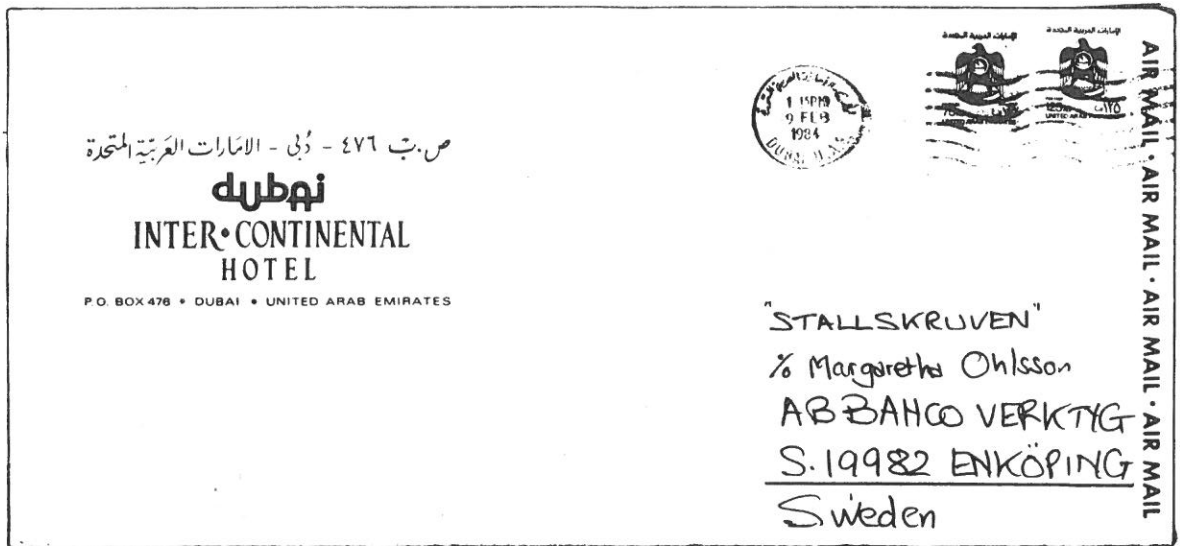
Kajsa Höij:

"Kölnmässan är den viktigaste mässan för oss att vara med på, eftersom det är den största samlingen av verktygstillverkare som förekommer i världen. I år var det speciellt intressant att iaktta reaktionen på vår nya Ergo-skiftnyckel och den upplevde jag som mycket positiv från alla de besökare jag talade med. I Holland har vår skiftnyckel en mycket stark ställning och med lanseringen av Ergo-skiftnyckeln kommer vi säkert att stärka vår position ytterligare. Som ett mått på vår starka ställning i Holland kan nämnas, att 'Bahco' betyder skiftnyckel på holländska.

I övrigt tycker jag, att vi hade en ganska bra monter - låt vara att den kunde ha varit mer centralt placerad i hallen - och jag upplevde att vi hade en kontinuerlig ström av intresserade besökare att ta hand om.

Jag hade inga större möjligheter att gå runt och titta på de övriga utställarna, men ändå tillräckligt för att konstatera, att det finns massor av verktygstillverkare samtidigt som nyheterna som presenterades var väldigt få."

Det kom ett brev ...

Dubai 1984-02-08

Hej!

Här kommer glimtar från Mellanöstern.
Dubai, typiskt för arabvärlden, där nytt
toppmodernt möter gamla seder och tradi-
tioner och där gatorna kantas med lyxhotell
och hypermoderna byggnader. Den ena försöker
överträffa den andra i lyx och utformning.
Hela förenade arabemiraten, där Dubai ingår,
är en sammanslutning av sju separata mini-
stater, som totalt har mindre än 1.1/2 milj

invånare, av vilka endast 30-35 % är infödda araber. Resten utgör en brokig skara av bl a engelmän men framför allt invandrare från Indien och Pakistan, vilka sköter huvuddelen av handeln.

Kanske det mest typiska inslaget i Dubai är de hundratals dhower som finns. Det är en uråldrig form av fraktskutor som under flera sekler har gått kors och tvärs runt hela arabiska halvön. Åsynen förde våra tankar till pirat- och smuggelhandel i "Tusen och en natt". Dubai var faktiskt huvudcentrum för guld- och silversmuggel till Indien. Dagens sultaner, emirer, shejker har ofta skapat sin maktposition och förmögenhet under smuggleran. Affärer och deras utformning är så typiska för denna del av världen - dock är dessa i Dubai rätt så städade och inte alls den sorts "getingbo" som man ofta ser i andra delar av arabvärlden. Allt detta är emellertid så olika vad vi är vana vid i Norden men för Håkan och mig blir allt detta mycket fängslande och fascinerande.

Järnaffärerna ligger tätt samlade i ett begränsat område inklämda mellan å ena sidan textilbutikerna och å andra sidan guld- och smyckesaffärerna, som dignar av guld och ädla stenar.

Hälsningar från Håkan och Fred

Vår exportchef, Håkan Noren, på väg in i en av Dubais järnaffärer.

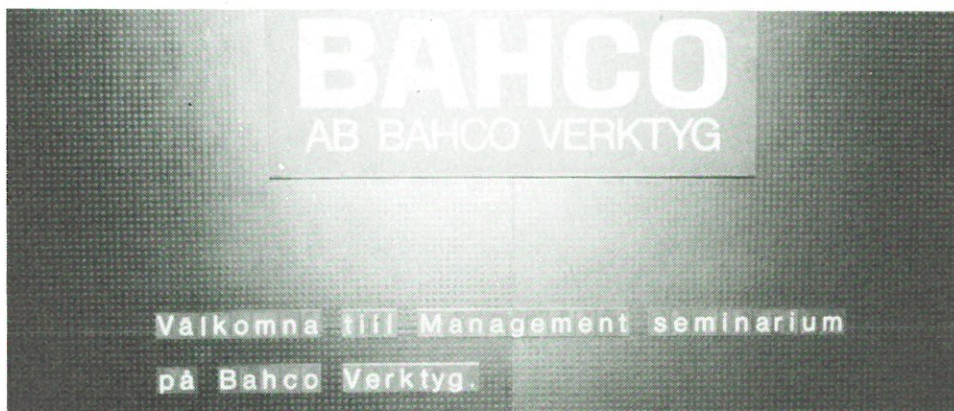
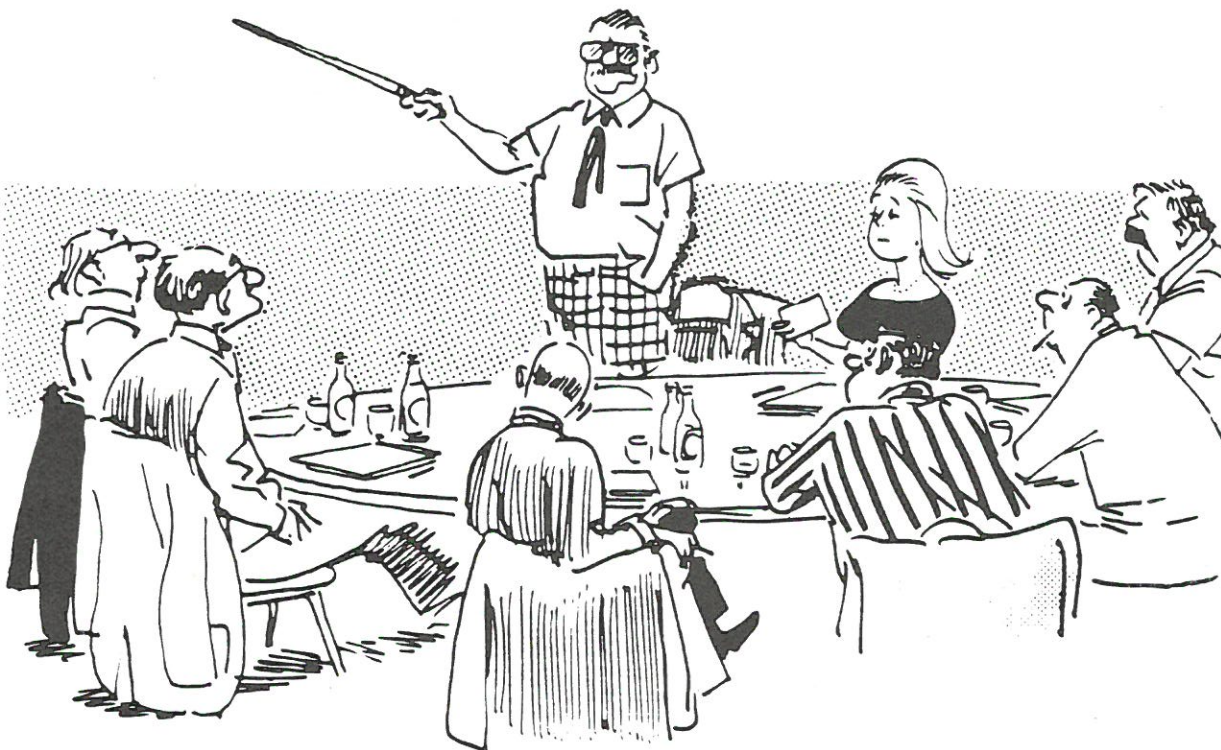
Små, små ord .....

Bildning är icke vad vi lärt, utan vad vi hava kvar, när vi glömt allt vad vi lärt. (Ellen Key)

Retar du upp dig på ting som är små så är du väl inte större än så.

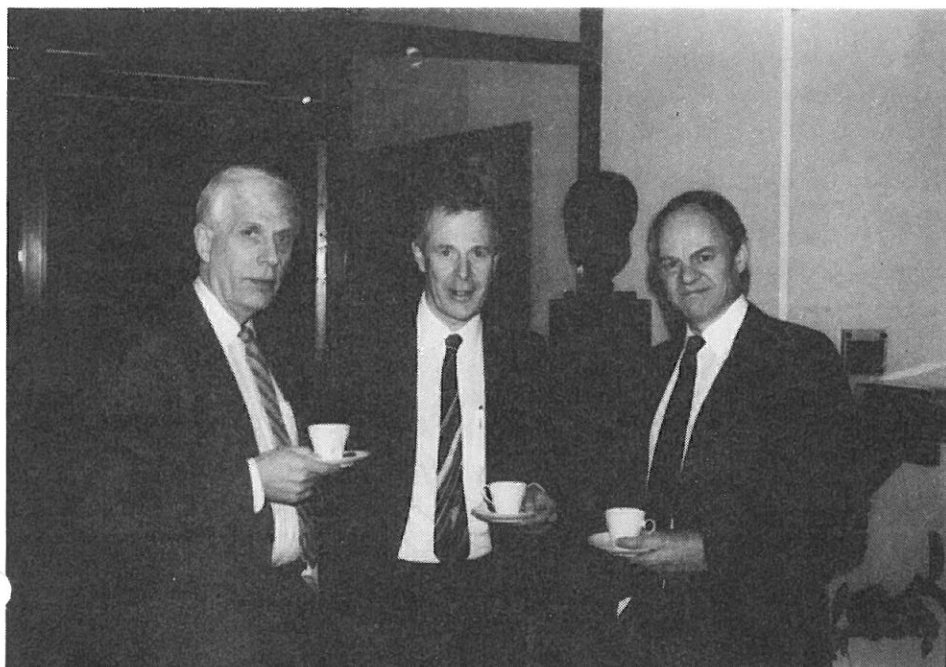
Det är så roligt att leva, för då får en si hur det går.

Vill du vara ensam med dina tankar, är du inte ensam om det!

Den här gången var det Bahco Verktygs tur att ha Management Meeting.

I arla morgonstunder började mötes-deltagarna samlas i utställningen för en morgonfika. Sedan var det ett hårt tempo hela dagen med avbrott endast för mat och kaffe. En verkstadsvisning var inlagd för de av våra "gäster" som inte varit här tidigare. På kvällen gavs en lätt supé i personalmatsalen innan var och en for hem till sitt bolag med dokumentportöljen fylld av nya tankar och idéer.

Bertil Bredinger, Hiab-Foco
Anders Lindström
Ulf Bennet, Ventilation

"En sista instruktion"

Ulf Bennet och
Torsten Henriksson
(presenteras på
annat ställe)

Välkommen Torsten!

Ställskruven vill här presentera vår nye informationschef, Torsten Henriksson.

Torsten kommer från ASEA, där han sysslat med koncernövergripande informationsfrågor. Torstens uppgift på AB Bahco är att som medlem av koncernledningen svara för informationsfrågorna, ta initiativ till och hjälpa företagen med särskilda informationsprojekt och marknadsstödjande åtgärder.

Nu senast såg vi Torsten i den nya filmen Bahco News som visades under några dagar i slutet av mars för våra anställda. Där hade Torsten påpassligt ett litet inslag med vår nya skiftnyckel i handen.

Vi hälsar Torsten välkommen till Bahco Verktyg och ser Dig gärna på besök hos oss då och då.

Bo Hagskog, Torsten Henriksson, Bengt Carlsson

Vet Du när bina firar jul?
Nej, när då?
På nyåret, för då är julen förbi!

Ständigt nya användningsområden för våra verktyg!

På natten efter den 21 februari hörs klappandet av damskor ute i den tysta och öde fabriken. En liten ensam servitris passerar med disk från middagsbordet i Expon på väg till matsalsköket.

Plötsligt blir det tyst, men efter några minuter hörs några rejäla slag. Vad hände? Har hon blivit överfallen den stackarn?

Nej, så dramatiskt var det inte. Servitrisens klack gick plötsligt av, men med en fabrik full av skiftnycklar är det inga problem.

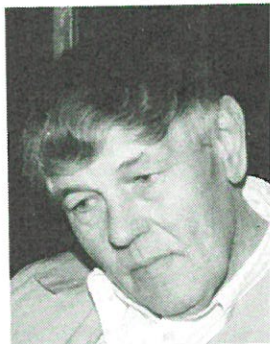
Några rejäla slag med en skiftnyckel och klacken är på plats och vandringen mot matsalen kan fortsätta.

Om Du stod inför Ditt yrkesval idag ...

Idag när tandläkare, civilekonomer och andra högutbildade i vårt samhälle inte kan få arbeten inom sitt område utan hamnar på helt andra arbetsplatser än de från början tänkt fick vår reporter på Ställskruven en idé att gå ut och fråga några slumpvis utvalda vad dom skulle välja för yrke om de var unga idag och stod liksom i startgroparna. Det var intressant att konstatera, att de flesta var helt nöjda med sin tillvaro och man trivdes på Bahco Verktyg. Något som var roligt att konstatera var, att nästan alla ville betona, att man trivdes så bra för man hade en så fin gemenskap och så bra arbetskamrater.

Så här svarade några av våra anställda:

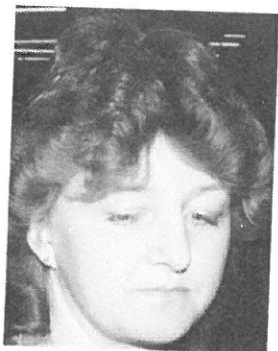
Arne Ferngren:

Min önskan sen fyrtio år tillbaka är att bli bonde, men av ekonomiska skäl har jag aldrig kunnat genomföra den. Med åren har man ju lärt sig trivas med det här jobbet också, annars hade man väl inte gått här i trettiotvå år. Som tur är har jag fått en svärson med bondgård så där får jag ju utlopp för mina gamla yrkesdrömmar. Jag gillar den där miljön med frisk luft och lantgård med djur.

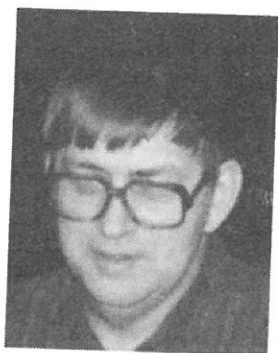
Lillemor Karlström:

Jag har varit här i fjorton år och jag trivs bra, men skulle jag få välja yrke idag skulle jag vilja bli organist. Det har varit min dröm sedan jag var barn. Jag hade dock inte vare sig möjligheter eller pengar att få förverkliga den önskan, men jag är nöjd ändå. Har det bra här med trevliga arbetskamrater och här nere på monteringen ser ju den färdiga produkten och det tycker jag fortfarande är fascinerande!

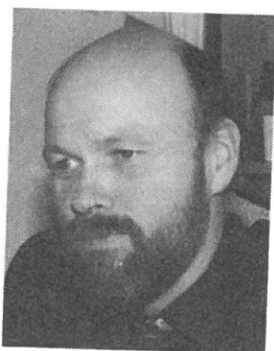
Kerttu Haarakoski:

Jag är nöjd. Det är inget annat jag står och drömmer om att jag skulle vilja göra just nu

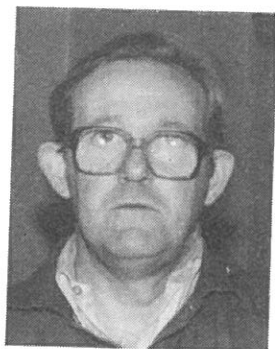
Lars Johansson:

Det var svåra frågor det här! Jag har aldrig tänkt på det faktiskt. Jag skulle nog inte välja det här men jag har ju inte provat så mycket mer förstås. Chaufför har jag provat på men då är det här bättre. Nu vet jag ju hur dags på dagen jag slutar. Jobbar vi över så får vi veta det i god tid.

Hans Bystedt:

Jag tror jag skulle välja samma yrke som jag har. Om jag var arton år idag skulle jag satsa på en gedigen utbildning - handelsutbildning. Men förresten - fotbollsproffs är inte så dumt, men förutsättningarna saknas tyvärr. Bank har jag provat på och det var inte så dumt. Där träffade jag mycket folk och hade trevligt, ja, vem vet. Pappersarbete skall det i alla fall handla om - det vet jag för teknisk är jag inte och inte speciellt praktisk heller.

Rolf Dahlström:

Jag har jobbat här i trettiofem år och jag är glad att jag haft jobb. Miljön är inte den bästa och kroppen har fått sina törnar. Jag har varit två år på kontoret men jag tjänade så dåligt där att jag valde det här i stället igen. Och lukten av alla syror har jag vant mig så den känner jag inte längre.

Ann-Marie Karlsson:

Jag har jobbat inom restaurangbranschen tidigare och det var jätteroligt. Men nu trivs jag bra här också, så det spelar inte så stor roll. Vi har så fin gemenskap här.

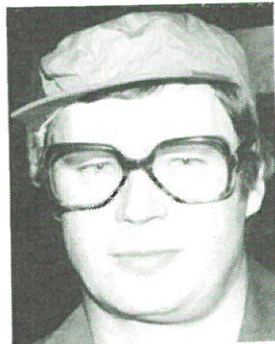
Delia Grönlund:

Jag skulle nog välja ungefär den syssla jag har idag, den är intressant och rolig men jag skulle kanske vilja gå lite längre inom data och lära mig programmering och få lite mer insikt i hur datorn fungerar.

Leif Karlsson:

Ja, inte skulle jag välja det här, men å andra sidan vet jag inte vad jag skulle satsa på. Man kanske skulle börja lira tennis för det verkar ju vara en bra syssla för våra svenska grabbar. En fem år så där och sedan kunde man slagit sig till ro.

Pekka Lahti:

Jag trivs bra i smedjan. Klart det skulle vara roligt med något instruktörsjobb. Jag gillar inte den här ackordshetsen, men jag vill betona, att jag trivs bra och har fina arbetskompisar.

Vår reporter stannade till utanför Företags-
hälsovården och bad om några minuter med
Bengt-Ivar. Samma fråga ställdes till Doktorn:
Om du stod inför ditt yrkesval idag ....

Bengt Ivar svarade så här:
Inte skulle jag bli företagsläkare. Nej,
något mer äventyrligt skulle jag välja.
Utbildning, gifta sig, få barn, bil och båt,
se på TV, gå och handla - det är inget
äventyr. Går man utanför det där programmet
jag då betraktas man som en glad lax som
är lite smått galen.
Men jag är ju nöjd. Hälsan är det viktigaste
för oss alla - det är helt klart. Har man
den kan man ju hitta på allt möjligt kul.
Jag skulle vilja vara inblandad i lite mer
andra saker, lite andra jobb, veta mer än
vad jag gör - och så måste man ju ha en
hobby eller fler. Och det har jag ju sett
här ute på verkstan bland mina killar att
våldigt många har avancerade hobbies. Man
uppfinner och man bygger radioapparater m m.
Ja, med lite begåvning, lite pengar och
livserfarenhet så kan man ha det ganska
skönt!

- Idag kanske hovmästaren har någon liten
övertäckning åt oss, sa direktören som
bjudit ut sin förtjusande sekretare.

- Jodå, det kan ni lita på, sa hovmästaren.
Direktörens fru kommer därborta.

"Hörru Mats - det var en häftig maskin"

Fredagen den 9 mars hade vi besök av klass 5 B från Igelbodaskolan. Det var lite ovanligt med så här unga besökare och därför bad vi dem att när de kom hem till sin skola att i lugn och ro skriva ner sina intryck. Vi har fått en fin samling, som vi tyvärr inte kan återge i sin helhet men vi tar några axplock:

"När vi kom in i smedjan fick vi stoppa bomullstussar i öronen som vi tidigare hade fått. När vi kom in i smedjan dundrade det och smällde så man nästan inte kunde prata. Vi gick och tittade på en massa olika maskiner. Några var robotar. Vi fick reda på att en skiftnyckel skulle gå igenom ca 70 olika moment. Det tycker jag är väldigt mycket. Sedan fick vi slänga bomullstussarna i en papperskorg som låg bredvid en trappa."

"Vår grupp leddes av en som hette Gösta. Vi skulle få se hur de gjorde skiftnycklar - de är dom mest kända för sa Gösta."

"Jag tycker det var intressant. Filmen var bra. Tack för godiset."

"Jag tycker det var mysigt. Vart man vände sig var det glada leenden och svar på frågor som man hade!"

"Efter filmen fick vi en nyckelring och en penna. Sedan gick vi upp till matsalen och där fick vi en rejäl portion korv och potatismos!"

Samtliga besökare tackar för god mat, för vänligt mottagande och försäkrar att de kommer att minnas sitt besök på Bahco Verktyg. Och vi säger: Tack skall ni ha - det var kul att ha er här!

Hur känns det att arbeta på Bahco Verktyg?

Ställskruvens reporter träffade en skara ynglingar, som tillhör våra nyanställda och på frågan om hur det kändes att arbeta på Bahco Verktyg svarar de så här:

Mikael Granholm:

Jag har varit här i tre veckor och jag trivs. Huvudsaken är att man har ett jobb.

Marie Thörnlund:

Jag har varit här en månad. Började i smedjan och nu är jag på kontrollen. Jag har gått kontors- och distributionslinjen och hoppas väl att få användning för den utbildningen någon gång, men jag trivs bra här.

Lennart Ohlsson:

Jag har bara varit här två dagar än och det är klart att man har andra drömmar men ett jobb är ju huvudsaken när man just lämnat det militära.

Ismo Kinnunen:

Jag har varit här i två månader och klart det är lite enformigt, men det är ju ett fast jobb.

Björn Englund:

Jag trivs bra och jag började här direkt efter lumpen. Man får vara glad för det man får i dessa dagar.

Vi önskar ungdomarna lycka till och tycker, att de har en fin inställning till sina arbeten även om de kanske gått i skolan med helt andra mål i sikte. Ingen av ungdomarna klagar eller är negativa, och det tycker vi låter väldigt trevligt!

Ett år har gått ...

Nu är det nästan etthelt år sedan våra förtidspensionärer lämnade oss, och Ställskruven tyckte det skulle vara roligt att höra hur deras första år som pensionärer hade gestaltat sig. Vi tog därför kontakt med "Anna-Lisa i växeln" och så här berättar hon:

Det var faktiskt inga som helst problem med att vänja sig vid att vara pensionär och så att säga "fortsätta sommarlovet" i höstas. När arbetskamraterna svingade sig upp på sina höstfrostiga cyklar sov jag fortfarande och kunde sedan i lugn och ro mörna mig och ägna första morgontimmarna åt en närande frukost och Enköpings-Posten. Det har ju stått en massa om Bahco hela året och jag har läst artiklarna noggrannare än jag hade hunnit om jag varit i arbete förstås. Morgonen fortsätter sedan med pyssel hemma, men krukväxterna mina som nu får daglig skötsel tålde inte denna plötsliga omvårdnad utan de dör i allt raskare takt nu för tiden. Jag har inte haft tid till att fundera om jag längtar tillbaka till arbetet egentligen. Jag trivdes ju så innerligt bra men, nej jag ångrar inte att jag valde att sluta. Helt klart är det svårare för den som är ensam, för när man har barn och barnbarn som behöver sockor, vantar och dockkläder har man inga fritidsproblem alls. Mina närmaste arbetskamrater kommer att bli chockade när dom hör följande: Jag har gått en sykurs! På dagtid förstås. Där har jag sytt en Sverige-dräkt.

Jag tycker det är så lyxigt detta, att jag kansätta mig och handarbete, lösa korsord eller helt enkelt inte göra någonting MITT PÅ DAGEN! En massa saker har blivit gjorda. Den där duken som legat i 15 år är broderad och klar nu.

Jag fyller min dag med saker jag vill göra, saker jag tycker om att göra. Städar när det ser för hemskt ut och gruset knastrar under fötterna.

I vår nu hade vi planerat in att åka till Schweiz men det ser ut som om det blir svårt att få tiden att räcka till. Jag kanske inte hinner förrän till hösten.

Tack Anna-Lisa för Dina fräscha uppmuntrande rader om hur en pensionärs vardag kan se ut. Vi önskar Dig fortsatta trevliga aktiviteter och återkom gärna med en hälsning till ett annat nummer också. Ifall du hinner!

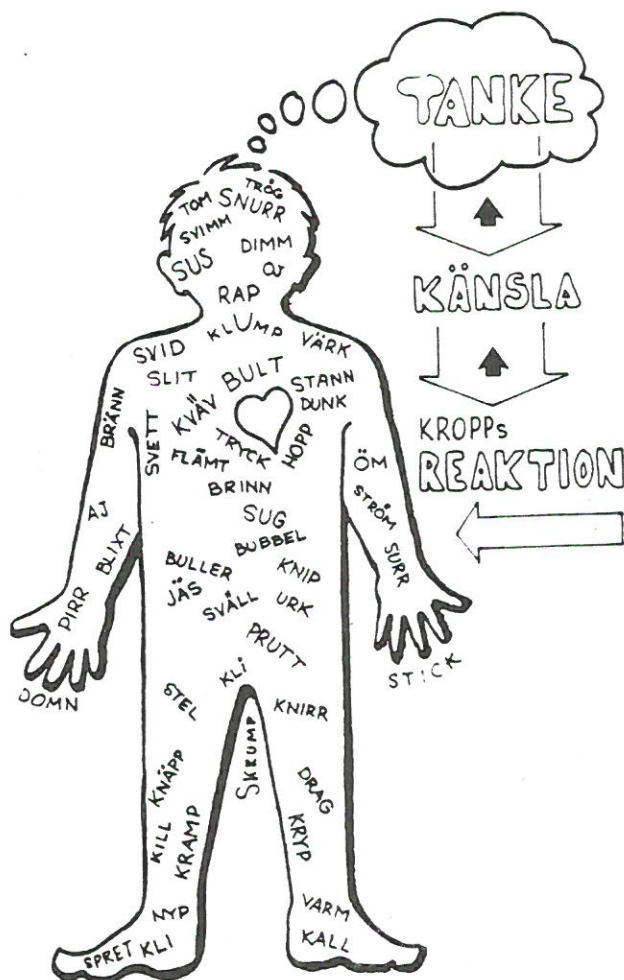

Företagshälsovården informerar

TANKAR - KÄNSLOR - NEUROSER

(Ur tidningen Företagshälsovård
Författare Ingemar Söderlund)

i SÖDERLUND 24

De flesta av oss har väl någon gång råkat ut för några av de symptom som anges i figuren. Det är lättare att acceptera dem och behandla om man får klart för sig hur kroppen reagerar.

Det är vår livliga och okontrollerade fantasi som är skuld till alla våra psykosomatiska besvär. Om vi grunnade mindre på det som hänt och det som kommer att hända, skulle vi få en betydligt mer harmonisk tillvaro.

Grunden till alla psykosomatiska besvär är att vi tänker. Kroppens väl fungerande varnings- och alarmsystem aktiveras helt i onödan av vår livliga fantasi. Varje gång vi tänker på eller fantiserar om allt obehagligt som hänt och allt obehagligt som kanske kommer att hända aktiveras kroppens alarmreaktioner. Och det sker NU. Kanske just nu när vi för en gångs skull har det lugnt och skönt omkring oss. Om vi inte hade begåvats av en elak arternas utveckling med en förmåga till abstrakt tänkande skulle vårt välbalanserade och välkonstuerade kroppsmaskineri låta oss leva som belåtna katter i ett överflödande, tryggt nu. Visserligen skulle alla vara jämnlyckliga, jämnharmoniska och jämndumma, men som sagt, allt i biologisk balans.

Grunden till alla psykosomatiska åkommor är ett tillstånd av obalans i organens funktioner. Utvecklingen har inte tagit hänsyn till att vår förträffliga hjärna, med sin abstraktionsförmåga och fantasi, kan spela upp olika scenarion, där den stackars kroppen inte har en möjlighet att avgöra, om det gäller en aktuell nu-situation, där den skall reagera. Eller om det gäller inaktuella händelser, som bara finns i hjärnan som tankeprodukter. Vi har inte automatiskt blivit utrustade med en förmåga, att kroppsligen skilja på tankar från gårdagen, sådana som tillhör framtiden och de som just nu är aktuella och anpassade till vår situation.

En tanke är abstrakt och obunden av tiden. Men den skapar lika starka känslor i kroppen, som om det vore en aktual-situation som vi deltar i. Kroppen kan inte själv strunta i de alarmerande rapporter, som från tankarna spelar på våra kroppssystem. Med huvudet fullt av obehagliga tankar skapas obönhörligt en känsla av obehag. Detta i sin tur sätter igång alarmreaktionerna i kroppen. Befinner vi oss i det ögonblicket INTE i en obehaglig situation, där det gäller att reagera och agera, utlöser alarmreaktionerna en känsla av oro och ängslan.

Alla har vi haft obehagliga kroppsreaktioner. I figuren finner du några av de vanligaste symptomen, som uppkommer när kroppen ökar sin aktionsberedskap för att möta obehagligheter, vare sig de är en del av det aktuella nuet, eller helt inbillade gårdags- eller framtidsscenario.

NÄR NERVERNA KRÄNGLAR RINGER ALARMKLOCKORNA

Alarmreaktionerna uppkommer i de organsystem, som aktivt tar del i individens avvärjningshandlingar. Mest påtagliga är den ökade aktionsberedskapen i muskulatur, cirkulations- och andningsorgan. Magtarmkanalens reaktion på onödigt stress är ett resultat av en hämning (förstoppning?), eftersom kroppens matsmältning får stå tillbaka för muskulär aktivitet i hotsituationer.

Från muskler, sensor och skelett känner vi igen SPÄNN-ÖM-VÄRK-DRAG-KRAMP och SLIT SYMPTON. Muskulaturens ökande spänning trycker på nervstammar och blodkärl. En nerv som står under tryck "somnar" efter en stund. Olika symptom såsom DOMN-STICK-PIRR-BRÄNN-BLIXT-SVID och VÄRK kan kännas av den anledningen. Andningen och hjärtverksamheten ökar. Cirkulationens ökade aktionsberedskap kan man läsa av på en blodtrycksmätare! Men vi kan även känna av det som symptom av BULT-HOPP-STANN-STICK (i hjärtat) osv.

Det organsystem som ger de mest hörbara symptomen från sig är magtarmkanalen. Besvär kan uppträda från läppar till anus och beskrivs som TORR (i munnen)-KLUMP-RAP-TRYCK-BRINN-SUG-BUBBEL-BULLER-JÄS-SVÄLL-PRUTT-KLI osv

Ökar man spänningen i andningsmuskulaturen, vilket händer vid outnyttjad stress-alarm, upplever man inte en ökande andning utan i stället en förträngs andning. Man upplever det som en bandkänsla runt bröstet, KVÄV-FLÄMT-TRYCK känslor kombineras med en känsla av att "inte få luft". De psykosomatiska reaktionerna från andningsmuskulaturen ger upphov till sin egen oro och ångest. Känslan av att kvävas kan på så sätt förstärka tankekänslan och kroppsreaktionen.

Psykosomatiska symptom från andra organsystem är vanligen mindre observerade och kända. En ökande spänning i ansiktets och nackens muskulatur påverkar syn, hörsel och balanssinne. Då brukar olika former av SUS-DIMM-SNURR-LOCK-VIMMEL-KANT känslor uppträda och en känsla av osäkerhet med balanssvårigheter uppträder som en förstärkning.

Eftersom obehagliga tankar har en tendens att ta upp allt utrymme i hjärnan, vare sig orsaken till obehagen finns i gårdags-, nu- eller framtidsform ser man många gånger störningar av intellektuella funktioner. Koncentrationsförmågan och uppmärksamheten är störd. Olika former

av GLÖMSKA-TRÖTHET-TOMHET-TRÖGHET uppträder som rent psykiska psykosomatiska symptom.

Den för omgivningen mest markanta stressreaktionen är dock STRESS-SVETTNINGEN. Dess fräna doft är ytterst obehaglig, vilket den ju skall vara. Den är vår kropps luktsignaler till andra individer, att vi är i orostämning och lätt kan blixtra ut i "omotiverade" aggressionshandlingar.

Kroniska obehagstillstånd blir neuroser

Om kroppen ofta och envist aktiveras av obehagliga gårdags- eller framtidstankar, utan att kroppen kan genomföra de uppväckta reaktionerna som skulle motsvara en akutreaktion, skapas en negativ feed-back. En betingning (inlärt kropps beteende) etableras snabbt och associeras med tankeinnehållet. Tankeinnehållet associeras med yttre händelser och ting. Kroppen har en utomordentlig förmåga att i den situationen blixtnsnabbt AUTOMATISERA ett ökat stressvar från de olika organen. Denna autonoma (utanför viljans och medvetandets kontroll) reaktion startas och förlöper automatiskt varje gång man får den minsta association till det som varit obehagligt. Därvid kan det utbildas de mest bisarra oros- och ångestreaktioner inför till synes helt neutrala situationer och ting. Man har fått en "trigger", en utlösande signal, som kan vara vad som helst. Ett torg, en hiss, ett utseende, ett rum osv.

Detta är den biologiska grundvalen för alla de olika neuros- och fobitillstånden som biologiskt skolade psykologer och psykiatriker förgäves sökt katalogisera och bygga in i sina psykiska system. Ser man neuroserna från enbart den psykiska sidan blir det naturligtvis kaotiska, ologiska och "sjuka". Sett från den biologiska sidan har man däremot både en god förklaring till uppkomsten och en handfast behandlingsmetodik.

Rädslan för sjukdom

På grund av vår bristande allmänbildning i mentalhygien har vi fått den felaktiga uppfattningen att varje kroppssymptom är tecken på organisk sjukdom. Denna lucka i vår kunskap ger upphov till den förstärkande oro som den psykosomatiska, funktionellt sjuka helt riktigt upplever inför sina "oförklarliga" symptom. Det besvärliga i den situationen är att en ORGANISK SJUKDOM i ett organ ger snarlika symptom som de som uppträder vid FUNKTIONELL SJUKDOM (se figuren). Vad värre är, den funktionella sjukdomen kanske leder till riktig, organisk sjukdom. Detta är inte helt och fullt bevisat. Men stress och onödiga orosreaktioner i kroppen kanske försliter organen snabbare och därmed ger upphov till primär organsjukdom?

gemenskap och trivsel

är av oerhörd betydelse både i hemmet och på arbetet.

Du som har någon idé, har gått och funderat på något som Du kanske kunde genomföra här för att förbättra en situation eller Du som kanske bara vill fråga om någonting, hör av Dig till oss på Ställskruven.

Det kanske kan bli ett reportage av Din idé, det kanske kan bli en fråga som diskuteras allmänt och framför allt vi kanske kan komma fram till något bra för oss alla.

Lägg Ditt bidrag i ett kuvert och märk det "VS 516" eller rätt och slätt "BENGT-OLA". Du behöver inte skriva Ditt namn om Du inte vill.

När Du läser dessa rader är det förhoppningsvis vår ute. Det är nu Du skall börja! Börja motionera mera! Vi i Korpen har så många aktiviteter att det helt säkert finns något som passar just Dej. Kom ihåg, att när Du är på tävling och det är startavgift så får du startavgiften från korp-kassan under förutsättning att Du tävlar för Bahco Verktyg IF. Och Du som tycker om att simma - Du kan lösa simkort i Idrottshuset och få 50 %!

Det har inte talats så mycket om våra aktiviteter på senare tid men vi kan tala om att vi var många som deltog i Åttatimmars på skidor vid Gånstaskola. Och i mässmilen i höstas kunde man se en hel del från Bahco. Två som verkligen visat framfötterna är syster Margareta som sprang Lidingöloppet samt vår skidkung Tommy Eriksson som åkte Vasaloppet bra och även tagit två DM-tecken. Pricken över i:et svarade våra duktiga bowlare för - dom kvalade in för SM. Kent Lindholm, Sören Isaksson, Tor Andersson, Jan Olof Norén, Robin Holm har gjort Bahcos namn känt ända till Uddevalla.

Några av våra skickliga bowlingspelare.

pröva Evas ...

Påskägg 4 pers

8 ägg
1/2 tsk salt
vitpeppar
1,5 dl vispgrädde
1,5 dl riven ost (t ex Grevé)
margarin till formen

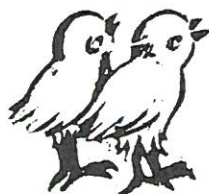
Vispa äggvitorna till hårt skum och krydda med salt och vitpeppar.

Smörj en eldfast form med margarin.
Täck botten med den vispade äggvitan.
Gör 8 hål däri och placera äggulorna där.

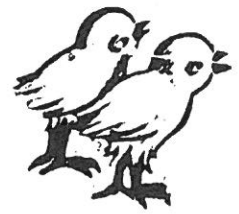
Täck varje gula med vispad grädde.
Strö riven ost över äggvitan.
Gräddas i het ugn (275°) ca 8 min.

Servera rökt skinka och grönsallad till.

Glad Påsk önskar Eva i köket

**Två miljoner
svenskar läser
aldrig en bok**

Så här illa får det inte vara!

Upptäck hur trevligt man kan ha
med böcker!

Bokbussen kommer den 13 april igen!

- Får jag be om legitimation, sa flickan vid disken, när kunden ville betala sin grammo-fonskiva med check.
- Jag beklagar, sa kunden, men jag har ingen legitimation med mig.
- Äh, förresten, sa expediten, det spelar ingen roll. En kund som köper Harry Brandelius har alla gånger täckning på sitt konto!

Taxeringsnämnden skrev till en skattskyldig att deklARATIONEN var ofullständigt ifylld. "Vi saknar Er makes förmögenhet" skrev nämnden. Mannen svarade omgående: "Det gör jag också".

- En kontorist kom in till chefen och bad om löneförhöjning.
- Efter att ha varit här i två månader! utbrast chefen.
  - Ja, jag har haft så mycket att göra att jag inte har kunnat komma tidigare!

Nu kom vi ihåg, att kanske någon fortfarande
sitter och försöker klura ut julproblemet.

Svaret är Södra vägen 9, Davidson

Södra vägen 1, Tax

Södra vägen 7, Fiat

När vi ändå pratar om julen tar vi några
julbilder:

Luciakaffe i matsalen.

"Hustomtarna"

Julgransplundring
i växel.

Till sist,

har ni tänkt på vad olika dofter och lukter kan väcka minnen? Inte bara att man säger, att här luktar det som på sjukhus eller här luktar det som på badhus. Nej, små diskreta dofter kan ha olika betydelse för olika människor och påminna om små eller stora händelser.

Till exempel väcker doften av klister, Björnklister hette märket, minnen hos mig om forna dagars lekskola, där jag satt och pysslade och försökte klippa och klistra stjärnor och blommor på ett pappersark. Jag var inte road och det gick inte bra. Klisterdoften är ingen rolig doft att minnas.

Andra dofter däremot väcker betydligt trevligare minnen. Dofthen av det rosendoftande läppstiftet som kletades på i trappan innan skoldansen, där gymnastiksalens svettiga lukt inte kunde förträngas av vare sig nyutslagna björkar eller dixielandsorkestrar utan i stället mixades i en härlig cocktail. Romantiska dofter att minnas.

Eller femtiotalets lördagseftermiddag med nystekta köttbullar och nybakt sockerkaka till radions Karusellen. Nostalgiska dofter.

Dofther ger associationer, spelar upp episoder ur livet. En doft betyder ingenting för en människa men väldigt mycket för en annan.

En doft som vi alla känner igen och vi alla har minnen förknippade med väntar vi just nu på.

Vi väntar på och längtar efter

DOFTEN AV VÅR — DET KÄNNES REDAN ATT DEN ÄR
PÅ VÄG OCH TÄNK VILKA MINNEN DEN DOFTEN VÄCKER,
INTE SANT?